

10. oldal feloldva

Szarvas, 1916. május hó 16.

XXVII. évfolyam 16. szám.

SZARVAS VIDEKE

SZERKESZTŐSÉG:

Bellicy-út 9 szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Kéziratot a szerkesztőség nem ad vissza. Nyilvánterben egy sor köztési díja 50 f.

Társadalmi és szépirodalmi hetilap.

FELELŐS SZERKESZTŐ: KRECSMÁRIK ENDRE

KIADÓHIVATAL

Bellicy-út 9 szám, hová az előfizetés és a hirdetési pénzek küldendők. Előfizetés Egész évre 8 K, félévre 4 K, negyedévre 2 K. Egyes szám 20 f.

A kondorosi mátyr.

Virág: s hant alatt álmodik már örökszépeket a félelmetes hatalmu ártatlan leányszerelem szomorú vértanuja. Mit ér manapság a gondos, odaadó szülői nevelés, mit ér a leányszív szeplőtlen tisztasága? Ki becsüli meg manapság a női lélek templomi szentélyét, egy fiatal leány tisztá, nemes szívének olthatatlan lángolását?

Hiszen a durva, szennyes életnek nem kellene a hófehér liliumok? Tekintsünk csak széjjel ebben az alakoskodó, förtelmekkel teli világban. Ugyan hol becsülik meg a tiszta lelkeket, a legszentebb, legtisztább érzéseket? Ugyan mi sors vár azokra az ártatlan, becsületes leányszívekre, kik szívében szeplőtlen tisztaságot hordanak, kik undorodva fordulnak el az őket uton-utfélen leső mohó érzéki vágyaktól? Mit ér ma a női szelidség, női szerénység és női becsület? Nem ezeket emeli fel az élet, de igen sokszor azok kerülnek előbb főkötő alá, azok szereznek magoknak tekintélyt, nevet, kényelmes jólétet, kik fellelt életökkel kedveskedni tudnak a férfi durvaságnak? Oly csuf, oly förtelmes világot élünk, hogy jóformán minden becsületes, tiszta leányszív csak vértanúságra van kárhozthatva. Mert ha őszinte, becsületes magasztos érzelmeinek szabad lángolást enged, jövőjét reményét, boldogságát, életét még egy érelen diáktacsó is széttaposhatja. Mindenki siet, rohan mohó kapzsisággal élni és élvezni ki ezt az iszappal teli életet, s aki a sáron felül emelkedik, aki tisztábban lát és tisztábban érez, mint az alatta hőmpölygő sötét emberfolyam, azt könnyörtelenül elliporja, kárhozatba sodorja a jelen idők kulturátlan, barbár szelleme. A legtisztább, legszentebb érzelmek ismét egy vértanuja van. Rövid életében nagyon megszenvedett. És mennyi csalódás, mennyi újabb gyötrelmelem lehetett volna továbbra is osztályrésze? Vajjon nem-e jobb neki ott a virágborított hant alatt? Hiszen:

„Mért volna rossz a föld alatt pihenni. Lerázván e csörgő rabláncokat? Kinek többé már nem fáj semmi, Lehet e annál boldogabb?”

Háborús képek.

Sorozzák a 18 éveseket.

A tizenhét éves ifjak sorozása f. hó 14-én — óh látum! — pénteken kezdődött s tartani fog május hó 1-ig. A sorozások a járási székhelyeken történnek, községenként Szarvasra és környékére vonatkozólag a következő napokon: Ápr. 27. és 28-án Szarvas, ápr. 29-én Öcsöd, Kondoros, május 1-én Szentandrás ifjai fellett hangzik el a sok tauglich s a mindenestre ritka „untauglich.“ Szép május elsején tehát már büszkén viselhetik a nemzetiszín szallagot a legifjabb katonák.

Panaszkodnak a kis gazdák.

A kisgazdák aggódnak a termés miatt. Oka ez aggodalomnak a gazdasági munkaerő megfogyatkozása s a gazdasági anyagok, iparcikkek korlátlan áremelkedése. A gazda búzájáért jelenleg 35 koronát kap holott a békés időkhez képest dupla munkabér, munkás és cselédhiány, továbbá egyes szükségleti cikkek tizszeres áremelkedése teszi elviselhetlenné a helyzetet. Ugy nyilatkoznak az elkeseredett kisgazdák, hogy a jeles árak mellett a gabonneműek termelése az ország nagy részében már nem fizeti ki magát.

Napközi otthon.

— Irta: Felzer József szarvasi róm. katli. plébános. —

Ebben kell segíteni az anyákat kik mellől elesett, vagy távol van a kenyérkereső. Lehetővé tenni, hogy a maga és gyermekei megélhetéséért is dolgozzék, de gyermekét se kényszerüljön magától eltaszítani.

S ez volna a napközi otthon célja. Szociális gondolat s mint minden ilyen gondolat, a jövőbe nyulik, de a jelenen is akar segíteni.

Megváltható-e? Feltétlenül. Nem volna nagy dolgról szó. Egy terem, ahová reggel a munkába induló anya beadja a gyermekét, ki ovodás módra hozza a kenyérkéjét, evőeszközét. Délben kap egy főzeléket, este már otthon van s anyjával eszik, ki ilyenkor maga miatt is főz.

A terem kész van, felszerelve az ovodában; egy második dajka kellene, főznievaló és fa. A második dajka fizetése jótékony egyletek, magánosok támogatásából kijön. A főznievaló egy része is össze jönne. Hiszen a közönség a vöröskeresztnek is adott termé-

nyeket; itt jobban remélhetnénk, mert teljesen házi kezelés lenne, de még a katonák gyermekei is körülbelül ugyanoly fontosak, mint a katonák, s hozzá, ha vöröskereszt nem volna, a katonákról akkor is gondoskodva van, ha nem is úgy, ezeket a gyermekekről pedig eddig sehogy sincs gondoskodva. Ami végül a fakérdést illeti, az nem volna igen jelentős. Valamelyes segélyt a község is adna, esetleg megadná ezt.

Most jön végül a ténykérdés. Miért nincs kilátás ezek dacára sem a gondolat megvalósítására? Azért, mert az illetékes anyák még nem jutottak el arra gondolatra, hogy nekik kenyérkeresőkké kell lenniök. Hogy nem csak az iskolázott nőknek kell állást vállalniok, s nem várni a férj vagy a segély támogatását, hanem a maguk tudásának és erejének megfelelő munkára kell vállalkozniok.

Mihelyt a szükség megtanítja erre őket, keresni fogják az otthon, s lesz jelenkező bőségesen.

Másik oka az eszmétől való idegenkedés az az általános idegenkedés, amivel ezek minden dolog iránt viselkednek, ami az „urak“-tól jön. Ez is el fog tűnni, ha meggyőződnek, hogy az urak saját hasznuk nélkül is, tisztán az ő javukra tesznek valamit. Akkor, ha most a kevés számú jelentkező miatt elhalasztódnék is, meglesz a szarvasi napközi otthon s ebben példája lesz a hasonló helyzetű községeknek.

Hősök ünneplése az ipariskolai kórházban.

Lélekemelő szép ünnepély színhelye volt az elmúlt héten az Ipariskolában levő katonai kórház. Két sebesült vitéz számára érkezett meg a bizonyára jól megérdemelt kitüntetés, Klinkó János III. é. tan. képzős növendék hadapród a 6-ik honv. gyalogezredből és Nedelecky Mihály szakaszvezető 4-es honvéd kapta meg a héten a II. oszt. ezüst vitézségi érmet. Mindkét hős az ellenség előtt tanusított kiválóan bátor és vitéz magatartásukért kapták ez a szép kitüntelést.

Az érmeiket Dr. Haviár Gyulának, a szarvasi vöröskereszt kórházak elnökének küldték meg az illető katonai parancsnokságok, aki tartalmaz szép buzdító beszédek kíséretében adta át a kitüntetett hősöknek a kitüntetések, hangsúlyozván beszédeiben, hogy szolgáljon buzdításul s például ez minden magyar katonának, hogy a bátorság és önfeláldozó hazaszeretet méltó jutalomban részesül. Az ipariskolai kórház önkéntes ápoló hölgyei ez alkalommal mindannyian megjelentek az ünnepségeken s sok ajándékkal, főleg virággal halmoztak el a kitüntetetteket. A vitézség érmeiket a hősök mellé Dr.

Lengyel Sándorné gondnoknő tüzte fel. Dicsősége ez a két kitüntetés a szarvasi Vöröskereszt, az ipariskola kórháznak mivelhogy két ilyen hősi magyar katonát ápol és gyógykezel. D.

A szarvasi „Vörös kereszt” működése.

Ap elmúlt vasárnap tartá. a szarvasi „Vörös Kereszt” közgyűlését, Dr. Haviár Gyula kir. közjegyző elnökle mellett. Az elnöki jelentés nagyon tanulságos képet nyújtott az egyesület lelkes, odaadó s valóban példás tevékenységéről. Az egyesület alapító tagjainak száma 12, rendes tagja 295 van. A pénztári maradvány 1915 dec. 31-én 230 kor. 37 fillér volt. Ezenkívül a fiókegylet készpénz vagyona 44.170 kor. 41 fillér, mely összeg azonban a szükségleti cikkek áremelkedése folytán 40.000 koronára apadt. A sebesült és beteg katonák ápolására 4 kiegészítő kórház van 24 tiszti s 146 legénységi ágygal. Az elmúlt évben a beteg állomány létszáma 989 ember volt. A nemeslelkű gondoskodásért s a katonák beutalásáért az egyesület halás köszönetet szavazott Dr. Strenshuss Hazay János törzsorvosnak. E kiegészítő kórházakban 1914 szept. 22-től, 1916 márc. 1-ig 1471 katona ápolatott, kik közül 9 halt el, a kórházak irodája Dr. Haviár Gyula elnök lakásán van elhelyezve. Vagy 800 kérvényt intézett el ez iroda, mely ezenkívül 498 érkezett iratot iktatott s 782 ügydarabot küldött postán. Az elmúlt évben a kórházakat meglátogatták a központi igazgatóság kiküldöttei, valamint Bellmont tábornok, a csabai tartalékkórház parancsnoka, kik a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak a példás rendről, tisztaságról s a legodaadóbb ápolásról ellátásról. Kegyelettel emlékezett meg a közgyűlés az elhalt vitézeken kívül Gaál Imréről és Janurik Győgyről is. Szere tetajándékokra 500 koronát küldött az elmúlt évben az egyesület s téli ruhancmüket 600 kor. értékű pamutból készített. Végig tekintvén az egyesület lelkes és fáradhatatlan, hazafias működésén, a legteltesebb elismeréssel adózhatunk a kórházak minden egyes nemesen fáradozó tagjának, főképen pedig az emberfeletti munkát végző elnöknek.

Védekezés a tavaszi árvízveszedelem ellen.

Nagyon tanulságos és bennünket békésmegyeieket közelről érdeklő jelentés fekszik előttünk. A „Körözs-Tisza-Marosi ármentesítő és belvízszabályozó társulat” központi igazgatóságának a f. év első negyedére vonatkozó jelentése ez. E rendkívüli nagyfontosságú munkát végző társulat alelnöke, mint ismeretes, ami községünk nagytekinthető vezető embere, Haviár Dániel. E jelentés méltó volna arra, hogy teljes egészében közöljük. Amennyire lapunk szegényesen szűk terjedelme engedi, legalább a bennünket legközelebb érdeklő részleteket adjuk közre. A jelentés szerint a beálló apadás folytán a téli árvédelmet, melyeknek költségei 47.000 koronát tettek ki, jan. hó 15-én szüntették be. Folyóinkon febr. hó végén idült meg a tavaszi áradás, mely normális volt. A folyó évi csapadék jan. 22.9 mm. februárban 28.70 mm, márciusban 57.20 volt. Bár e csapadék normálisnak mondható a talaj telítettsége folytán azonban e csapadék lefolyásra került s a külső vízállások magassága miatt gépüzemi kiemelésre szorult. A szivattyu telepek közül a szentandrászi 24. az öcsödi 31 napon át voltak üzemben. A tartányul szolgáló körzsi holtmedrek egy részét bérelt locomobilok beállításával kellett szivattyúzás alá venni.

A belvizemelő telepek üzeméhez a folyó évre rendelt tüzelő anyagok jelentős részét már a múlt év nov. havában megindított szivattyúzásoknál használták fel s utánrendelést kellett tenni. A belvízszivattyúzási költségek 122,552 koronát emésztettek fel s ezen összeg a költségvetési fedezetet 51.429 koronával lépte túl. Újabb csatornák építése, meglévők mélyítése, az öcsödi szivattyutelep felépítése, újabb örtelepek építése stb. szintén a társulat önfeláldozó, fáradhatatlan, sok száz ember anyagi jólétét biztosító munkásságát bizonyítják.

A főispán üdvözlése a köz-igazgatási bizottsági ülésen.

Békésvármegye történetében fordulópontot jelent az a felette örvendétes esemény, hogy a főispáni székbe a királyi kegy Fábry Sándor volt alispánt helyezte. Kiváló egyénisége, gondolkodásának önnállósága s a közigazgatásban is megnyilvánuló fényes tehetsége megbecsülhetetlen megyénk jövő fejlődésére. A megválasztása iránt megnyilvánuló impozáns rokonszenv megindítván szép módon nyilatkozott meg az elmúlt hétfőn tartott közigazgatási bizottsági ülésen, melyen szintén meleg ünneplésben volt része. Harsány éljenzés közepett foglalta el ez ülésen az elnöki széket s meleg üdvözlő szavai után Haviár Dániel emelkedett szólásra s nemes hevületű, gyönyörű beszédben köszöntötte az új főispánt. Mély hatást keltő, tartalmas beszédéből vesszük az alábbiakat:

„1878 óta tagja a törvényhatósági s hosszú évek óta a közigazgatási bizottságnak melynek termében soha más, mint a törvényes formákban előirt tanügyi, közgazdasági s más közügyek tárgyaltnak, tehát a bizottság tagjai között nézetkülömbiségek nem is fordulhatnak elő. nem úgy, mint odabent a nagyteremben, ahol a politikának is sokszor tág tere nyílik. Ambrus Sándor három ízben hosszabb ideig működött helyettes főispánként 1807-ben. 1911—12-ben és ez évben is; De azt bátran kidomboríthatja, hogy bárhonnan küldettek is ide főispánok annyira jogosult és várt fejlődést e vármegye érdekében nem várt senkitől, mint éppen Ambrus Sándortól, aki a vármegye szolgálatában töltött idő alatt odaemelkedett, hogy bírja nemcsak a magas kormány, de a tisztviselők, a közigazgatási bizottság és az egész megye társadalmának bizalmát is; ezen méltóságában amikor üdvözlí, kéri a mindenhatót, hogy a haza, a vármegye és annak társadalma javára őt sokáig éltesse.”

E beszédre mély meghatottsággal válaszolt a főispán s úgy a bizottságnak, mint Haviárnak meleg köszönetet mondott.

H I R E K

— **Virágvasárnap.** Ma ünnepli a keresztény egyház virágvasárnapját. A Megváltót virággal hintett utakon üdvözölte e napon, hangos üdrivalgás közepett, ezer meg ezer torok. A szeretet és béke hirdetőjének dicsősége azóta homályba borult. Krisztus helyett győzelmes hadvezérek lépkednek vér és hullaszönyegen. Van virág is de az mind azokra a szomorú sírokra hintik, melyek nemsokára befedik úgy a feldult falvakat, mint az összeltött hegyoldalakat. Szomorú virágvasárnap mely bátran beillik feketevasárnapnak is.

— **Jegyezzünk a negyedik hadikölcsönre!** Egyesületek, intézetek, vállalatok, úgy a magánemberek is, kik a magyar nemzet oltalma alatt, e haza földjén megélhetést anyagi jólétét szereztek, most, amikor édes hazánk honfiai áldozatkészségére van utalva, tegyék meg nemes önfeláldozással szent kötelességeket Jegyezznek minél többet a negyedik hadikölcsönre. Félre e nehéz napokban a hivalgó jóléttel! Vigyük filléereinket a haza oltárára s kiben tisztá, őszinte magyar szív dobog, ne feledje különösen e válságos, nehéz napokban, hogy „a haza minden előtt!”

Levél a szerkesztőhöz.

A közönség köréből hozzánk érkező és tisztességes formában tett felszólalásoknak, észrevételeknek kötelességszerűen igyekeztünk mindig helyt adni. Alábbi levelet is ily alapon közöljük, szövszerint minden megjegyzés nélkül

„Nagyságos Lapszerkesztő ur!

Múlt heti becses lapjában meglepődve olvastuk, hogy az izr nőegylet alelnöke nem az lett akit mindenki gondolt és aki érdemket szerzett reá. Itt él közöttünk husz éve egy szép bájos asszony akinek a lelki szépsége vetélkedik gyönyörű és mindig mosolygós babaarcával igazi jó lélek, áldott teremtés ki igen sok könyvet törült le már titokban szegénytől nem kérdi milyen a vallása, csak kinyitja pénztárcáját és sajátjából adakozik s ez adakozása is olyan kedves soha se megszegyenítő Háboru előtt is mindig jótékony volt de most még több jót tesz két itteni családnak küldött egy és fél évig naponta ételt nem alamizsnát hanem finom ételt mit saját maguk is ettek, hálára nem számított, nem is ismerte a családot személyesen és megizente ne jöjjenek megköszönni nem azért teszi, hogy hálálkogyanak Ezek edemek és ha van ilyen nő a városban akkor természetes hogy vezető szerep számára való ilyen nemes lelkű okos művelt asszony vezethet szépen egyeletet tehát csodálatos hogy lehetett vele szembe mást jelölni és válaszani. Mi nem akarunk semmi érdemből levonni, de csak azt írjuk a ami igaz és közös vélemény ahol olyan urinó van, mint dr. Dériné aki nemes lelkűségén kívül 18 év óta nőegyleti pénztárnoknő és 20 évvel ezelőtt az ő nevéhez a szép bálak előadások sikere s az egylet ezáltal virágzott, ott kicsinyes és érthetetlen dolog, hogy viták után másik két nő közül választanak. Mi ebbe sehogy se tudunk belenyugodni többen kérjük tehát nagyságos szerkesztő ur ezt szép sorokkal írja meg a vasárnapi lapba és írja ki hogy ha ném is let elnök vagy alelnök elismert legjótékonyabb asszony mégis dr. Dériné marad és a sok szegény áldva emlegeti nevét s kéri a jó Istent hogy sokáig éltesse, hogy sok szegényen segíthessen ezután is legyen szives teljesítse kérésünket mert mi szegények vagyunk nem tudunk fizetni a miért kiiratja csak hállás szível köszönjük jóságát.”

— **A „Vörös Kereszt” szarvasi kitüntettjei.** A háboru idejében a katonai egészségügy körül szerzett kiváló érdemeik elismeréséül s egyéb irányu nemes buzgólkodásukért szép kitüntetés érte a szarvasi Vöröskereszt kórház vezetőségét s emberföltölti munkát végző derék orvosait. A Vörös-Kereszt hadiékítményes II. o. díszjelvényét díjmentesen kapták: özv. Pokomandy Sándorné, Dr. Haviár Gyula, Dr. Déri Henrik, Dr. Belopotoczky György s Dr. Fuksz Ignác. A Vörös Kereszt hadiékítményes ezüst díszjelmével lettek kitüntetve: Dr. Haviár Gyuláné, özv. Dr. Lengyel Sándorné, Dr. Déri Henrikné, özv. Fuksz Edéné, Kollár Lajos Bartos Pál, Jeszenszky Frigyes. Szolgáljon, szép kitüntetés valamennyiük számára nemes buzditásul.

<p>Gyomorrontást, a legmakacsabb székrekedést, a rossz emésztést megszünteti a Cascarin-tabletta. Egy egész doboznak 2 K 20 f " " fél " 1 K 20 f</p>	<p>Fagykenőcs. Csodahatású szer fagyott testrészek gyógyítására. Új fagyás 2 nap alatt jó lesz. Egy üveg ára 2 korona.</p>	<p>Vérszegénységnél, általános gyengeségnél, úgy serdülő gyer- mekeknél, mint felnőtteknek és idősebb egyéneknek a legjobb vértképző és erősítő a China-Vas-drazse. Egy egész adag ára 5 korona. " fél " " 3 korona.</p>
<p>Postán utánvétellel küld a rendelés beérkezése napján pontosan mindent: Czukor László „Apostol” gyógyszertára BUDAPEST, VIII. József-körút 64.</p>		

Tisztelettel értesitem a nagyjérdemű uri kö-
zönséget, hogy bármilyen RUHAVÁR-
RÁS ÉS KÉZIMUNKA tanítására le-
ányokat tanítok április hó 1-től kezdve.
Jelenkezni lehet lakásomon és ké-
rem szíves pártfogásukat
ÖZV. CZAPEK GYÖRGYNE Csucs utca 144. sz.

Balázs János gépkereskedőnek
a Vak utcára nyíló háza **ELADÓ.**
2-6

Esernyő és napernyő
átalakítást és ja-
vitást elvállalok.

Kérem a tisztelt közönség szíves pártfogását.
Mihalik Mihályné
II. ker. Ben utca 24. sz.

Legelsőrendű
POROSZ
és osztraidarabos
SZENET

Petrozsényi és salgótarjáni
darabos és kockaszén

„Perocidot”
permetezésre
egyedüli anyag, mely telje-
sen pótolja a rézgálicot

legolcsóbban
szállít

Viderker és Társa cég Temesvár
szén, mész és építkezési anyag nagykereskedése. 3.

Laptulajdonos: ÖZV. SÁMUEL ADOLFNÉ.

Kiadó: DR. SÁMUEL ANDOR.

Karvini darabos szén I vagon 510 kor.

**Elsőrendű poroszdarabos vagy
kocka szén 550 kor.**

Másod „ „ „ 540 kor.

Elsőrendű légszesz kocsz 547 kor.

a szarvasi vasútállomásra szállítva.

Megrendelhető Gerlei Jenőnél Szarvason.

1-3

Szeplős

csunya lányok, májfoltos, kiüté-
ses asszonyokon azonnal segít

A VILÁGHIRŰ FÖLDES-FÉLE

**MARGIT-
CRÉME ÉS
SZAPPAN**

A Margit-crème rögtön szünteti szep-
lőt, májfoltot, bőrképzéseket, atkát (mi-
tesser) s mindennemű bőrbajt.

A Margit-crémétől az arcbőr üde, ró-
zsás lesz, a ráncok, a redők eltűn-
nek. A Margit-crémét a világ legszebb
asszonyai, hercegnők, grófnők, báró-
nők, híres művésznők stb. használják
s elvannak ragadtatva annak páratlan
bőrkonzerváló és bőrszépítő hatásá-
tól. — 6 K-ás rendeléseket bárhová
bérmentve küld

FÖLDES KELEMEN gyógyszertára Arad.

Kapható minden gyógyszertárban, dro-
gériában és illatszertkereskedésben.